

ਛੇਵਾਂ ਧਰਮ ਕਬਾ (ਮਹਾਚਾਰ) ਨਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ

ਸਮਿਆਕ ਗਿਆਨ, ਦਰਸ਼ਨ, ਸੰਜਮ ਤੇ ਤਪ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ, ਆਗਮਾ (ਸ਼ਾਸਤਰਾਂ) ਦਾ ਜਾਣਕਾਰ, ਬਾਗ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਪਧਾਰੇ ਅਚਾਰਿਆ ਭਗਵਾਨ ਆਦਿ ਤੋਂ ਰਾਜਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਜਾਂ ਖੱਤਰੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ, ਸੰਕਾ ਰਹਿਤ ਮਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਭਗਵਾਨ ! ਆਪਦਾ ਆਚਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ ? ਸਾਨੂੰ ਦੱਸੋ। ॥੧-੨॥

“ਭਰਮ ਰਹਿਤ ਇੰਦਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ, ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਭੱਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਧਰਮ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਲਿਕ, ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਧਨੀ ਆਚਾਰਿਆ ਰਾਜਾ ਆਦਿ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ॥੩॥

“ਹੇ ਰਾਜਨ ! ਧਰਮ ਦੇ ਫਲ ਸਵਰੂਪ, ਮੋਕਸ਼ ਦੇ ਇਛੁੱਕ ਨਿਰਗੰਧਾਂ (ਜੈਨ ਸਾਧੂਆਂ) ਦੇ ਆਚਾਰ (ਕ੍ਰਿਆ ਕਾਂਡ) ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਵਰਨਣ ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਸੁਣੋ। ॥੪॥

ਹੇ ਰਾਜਨ ! ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੁੱਧ ਆਚਾਰ ਅਤਿ ਕਠਿਨ ਹੈ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮ ਦਰਸ਼ਨਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ। ਸੰਜਮ ਧਰਮ ਦੇ ਪਾਲਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜੈਨ ਧਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹਾ ਆਚਾਰ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ॥੫॥

ਇਸ ਆਚਾਰ ਦਾ ਪਾਲਨ, ਬਾਲਕ ਬੁਢਾ ਸ਼ੁਮਣ, ਬੀਮਾਰ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਰਹਿਤ, ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਆਚਾਰ ਰੂਪ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਪਾਲਨ, ਅੱਸ ਮਾਤਰ ਜਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਉਲੰਘਨਾ ਰਹਿਤ ਪਾਲਨ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹਾ ਆਚਾਰ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਸੁਣੋ। ॥੬॥

ਸੰਜਮ ਦੇ ੧੮ ਸਥਾਨ ਹਨ ਜੋ ਅਗਿਆਕਾਰੀ ਆਤਮਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਧਨਾ (ਉਲੰਘਨਾ) ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ ਸਥਾਨ ਦੀ ਵਿਰਾਧਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਨਿਰਗੰਧ (ਸਾਧੂ) ਪਦ ਤੋਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ॥੭॥

ਛੇ ਮਹਾਂਵਰਤ, ਛੇ ਕਾਈਆਂ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ, ਗੁਹਿਸਥ ਦੇ ਵਰਤਨ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਤਿਆਗ, ੧੪ ਪਲੰਗ ਕੁਰਸੀ ਆਦਿ ਦਾ ਤਿਆਗ, ੧੫ ਸਾਧੂ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਉਲਟ ਆਸ਼ਨ, ਠਿਕਾਣੇ ਦਾ ਤਿਆਗ, ਨਾ ਲੈਣਯੋਗ ਪਦਾਰਥ ਦਾ ਤਿਆਗ, ੧੬ ਅੰਸ਼ ਮਾਤਰ ਜਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਇਸ਼ਨਾਨ ਦਾ ਤਿਆਗ, ੧੭ ਸ਼ਰੀਰ ਸ਼ਿੰਘਾਰ ਦਾ ਤਿਆਗ, ੧੮ ਇਹ ੧੮ ਸੰਜਮ ਦੇ ਸਥਾਨ ਹਨ। ॥੮॥

ਪਹਿਲੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਤਿਆਗ: ਨਿਰਗੰਧ ਗਿਆਤਾ ਪੁੱਤਰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਅਹਿੰਸਾ ਮਹਾਵਰਤ ਦੇ ਪਾਲਨ ਵਾਰੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਇਹ ਅਹਿੰਸਾ ਧਰਮ ਦਾ ਪਾਲਨ, ਆਧਾ ਕਰਮੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਕੇ, ਸੁਖਮ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਰਮ ਦੇ ਸਾਧਨ ਰੂਪ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਖੁਦ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਸੰਜਮ ਰੂਪ ਦਿਆ ਰਖਨੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ॥੯॥

ਇਸ ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਤਰੱਸ ਤੇ ਸਥਾਵਰ ਜੀਵ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਅਣਜਾਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਪ ਮਾਰੇ ਨਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਮਰਵਾਵੇ, ਨਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰੋ”।

ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ “ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਜਿਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਮਰਨਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਨ ਕੇ ਘੋਰ ਨਰਕ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਕਾਰਣ ਜੀਵ ਘਾਤ ਦਾ ਨਿਰਗੰਧ (ਸਾਧੂ) ਤਿਆਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹੈ। ॥੧੦-੧੧॥

ਅਪਣੇ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਪੀੜਾਂ ਕਾਰਕ ਝੂਠੇ ਬਚਨ ਮੁਨੀ ਕਰੋਧ ਕਾਰਣ, ਡਰ ਕਾਰਣ ਆਪਣੇ ਲਈ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਤਿ ਨਾਂ ਬੋਲੇ। ਅਜਿਹਾ ਬੋਲਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਨਾਂ ਕਰੋ।

ਕਿਉਂਕਿ ਝੂਠ ਨੂੰ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿੰਦਾ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤਿ ਝੂਠ ਬੋਲਨ ਵਾਲਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪਾਤਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਇਸ ਲਈ ਸੰਜਮੀ ਝੂਠ ਨਾਂ ਬੋਲੇ। ॥੧੨-੧੩॥

ਮਾਲਿਕ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਮੰਗੇ ਸਚਿਤ ਜਾਂ ਅਚਿੱਤ, ਘਟ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਦੰਦ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤਿਨਕਾ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੋ, ਨਾਂ ਕਰਨ ਕਰਾਵੇ ਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰੋ। ॥੧੪-੧੫॥

ਜੋ ਮੁਨੀ ਸੰਜਮ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾ ਦਾ ਤਿਆਗੀ ਹੈ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਵੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਅਤੇ ਅੰਗੇਹਲੀ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਅਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦਾ ਕਦੇ ਸੇਵਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧਰਸ਼ ਦਾ ਮੂਲ ਅਤੇ ਮਹਾਂਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਛੇਰ” ਆਖਿਆ ਹੈ। ॥੧੬-੧੭॥

ਗਿਆਤਾ ਪੁਤਰ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਦੇ ਬਚਨ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮੁਨੀ, ਗੋਮੁਤਰ ਵਿੱਚ ਪਕਾਇਆ ਪ੍ਰਾਸ਼ਕ (ਜੀਵ ਰਹਿਤ) ਨਮਕ, ਸਮੁੰਦਰੀ ਸਚਿਤ ਨਮਕ, ਤੇਲ, ਘੀ, ਨਰਮ ਗੁੜ, ਆਦਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਨਿਧੀ ਨੂੰ ਰਾਤ ਭਰ ਨਾਂ ਰੱਖੋ। ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ।

“ਸੰਨਿਧੀ ਰੱਖਨ ਨਾਲ ਇਹ ਲੋਭ ਤੋਂ ਕਸ਼ਾਏ ਦਾ ਅਸਰ ਹੈ। ਬੋੜੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਨਿਧੀ ਰੱਖਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਮਨੰਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਧੂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਦੁਰਗਤਿ ਦਾ ਕਾਰਣ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਤੀਰ (ਬੰਕਰ) ਮਹਾਂਵੀਰ ਨੇ ਮਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ॥੧੮-੧੯॥

ਜੇ ਸਨਿਧੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਗੁਹਿਸਥ ਆਖਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਵਸਤਰ ਆਦਿ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮੁਨੀ ਕਿਵੇਂ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕਾਰ ਆਖਦਾ ਹੈ। ਕਪੱਤੇ, ਭਾਂਡੇ, ਕੰਬਲ, ਪੈਰ ਪੁੰਜਨ ਦਾ ਰਜੋਹਰਨ ਆਦਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜੋ ਸਾਧੂ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਸੰਜਮ ਦੀ ਰੱਖਿਵਾਲੀ ਲਈ ਹੈ। ਸ਼ਰਮ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁਰਛਾ ਰਹਿਤ (ਲਗਾਵ ਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਹੋ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ)

ਆਪ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਨੇ ਤਾਰਨਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭੂ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ, ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮਮਤਾ ਰਹਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਰ ਆਦਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਗ੍ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਵਸਤਰ ਪਾਤਰ ਰੱਖਨਾ ਪਰਿਗ੍ਰਹਿ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਰ, ਪਾਤਰ ਰੱਖਨਾ ਪਰਿਗ੍ਰਹਿ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤਰ ਪਾਤਰ ਪ੍ਰਤਿ ਮੁਰਛਾ ਮਮਤਾ ਹੈ, ਲਗਾਵ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰਿਗ੍ਰਹਿ ਆਖਿਆ ਹੈ, (ਭਾਵ ਕੋਈ ਵੀ ਵਸਤੂ ਜਿਸ ਪ੍ਰਤਿ ਜੀਵ ਦਾ ਲਗਾਵ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪਰਿਗ੍ਰਹਿ ਹੈ ਲਗਾਵ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ਅਪਰਿਗ੍ਰਹਿ ਹੈ। ॥੨੦-੨੧॥

ਚਰਿੱਤਰ ਦਾ ਜਿੱਥੇ ਨਾਸ਼ ਹੋਵੇ ਅਜਿਹੇ ਥਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗੀ, ਚਾਰਿਤ ਰਾਚਾਰ ਦਾ ਪਾਲਕ, ਪਾਸ ਤੋਂ ਡਰਨ ਵਾਲੇ ਗੁੱਸੇ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪਰ ਜੋ ਤਤਵ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਹਨ ਮੁਨੀ ਹਨ ਉਹ ਛੇ ਜਵਿ ਕਾਈਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹਨ, ਸ਼ਰੀਰ ਪ੍ਰਤਿ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਮਮਤਾ ਨਹੀਂ ਰਖਦੇ। ॥੨੨॥

ਸੰਜਮ ਪਾਲਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਾ ਆਵੇ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਾਰ ਸੰਭਾਲ ਤੀਰਥ ਕਰਾਂ ਨੇ ਆਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਭੋਜਨ (ਗੋਚਰੀ) ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ॥੨੩॥

ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੋ ਦਿੰਦਰੀ ਵਾਲੇ ਤਰੱਸ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਆਦਿ ਜੋ ਸਥਾਵਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹਨ ਜੋ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਵਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਅਜਿਹੀ

ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਭੋਜਨ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ ? ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਪਾਣੀ ਜਾਨ ਵਿੱਚ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਘਾਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ॥੨੪॥

ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਜਾਂਦੇ ਸਮੇਂ ਭੋਜਨ ਸਚਿਤ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਭਿੱਜਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੀਜ ਆਦਿ ਮਿਲੇ ਹੋਵੇ, ਰਾਹ ਵਿਚ ਜੀਵ ਹੋਣ ਤਾਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਿਵੇਂ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ॥੨੫॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਨੇਕਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸ੍ਰਮਣਾ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਤਿਆਗ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ॥੨੬॥

(ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਤੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)

ਸਮਾਧੀ ਵਾਲੇ ਸਾਧੂ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਈਆਂ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਮਨ-ਬਚਨ-ਕਾਇਆ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਈਆਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰਹੇ ਤਰੱਸ ਤੇ ਹੋਰ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਖ ਤੇ ਅਦਿੱਖ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਸਾਧੂ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਦੁਰਗਤਿ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸਮਝ ਕੇ, ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਤਿਆਗ ਕਰੋ। ॥੨੭-੨੯॥

ਸਮਾਧੀ ਭਾਵ ਵਿਚ ਰਮਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਲ, ਅਪ (ਪਾਣੀ, ਕਾਈਆਂ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਤਿਨ ਕਰਨ ਤਿਨ ਯੋਗ ਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ॥੩੦॥

ਪਾਣੀ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖ, ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਤਰੱਸ ਅਤੇ ਸਥਾਵਰ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਸਰੇ (ਨਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ) ਵਾਲੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ॥੩੧॥

ਪਾਪ ਰੂਪੀ ਤੀਖੀ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਧਾਰ ਲੱਗੇ ਹਥਿਆਰ ਵਰਗੀ ਹੋਣ
ਕਾਰਣ, ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਆਸਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ, ਅਨੇਕਾਂ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ
ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹਥਿਆਰ ਅਜਿਹੀ ਪਾਪਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਦਾ ਆਰੰਭ (ਭਾਵ ਅੱਗ ਨਾ
ਬਾਲਨ) ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾ ਕਰੇ। ॥੩੨॥

ਪੂਰਵ, ਪੱਛਮ, ਉਰਧਵ, ਅਧੋ, ਉਪਦਿਸ਼ਾਵਾਂ, ਉੱਤਰ ਆਦਿ ਸਭ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ
ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਜਲਨ ਦਾ ਪਦਾਰਥ ਹੈ ਭਾਵ, ਅੱਗ ਸਭ ਪਦਾਰਥ ਜਾਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।
॥੩੩॥

ਇਹ ਅੱਗ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਘਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕ
ਨਹੀਂ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਸਾਧੂ ਦੀਵਾ ਨਾ ਜਲਾਵੇ ਜਾਂ ਤਾਪ ਦੇ ਲਈ ਥੋੜਾ ਜਿਹਾ ਵੀ
ਆਰੰਭ (ਸੁਖਮ ਹਿੰਸਾ) ਨਾ ਕਰੇ। ॥੩੪॥

ਦੁਰਗਤਿ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਉਤਪੰਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਕੇ
ਸਾਧੂ ਸਾਰੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਅਗਨੀ ਕਾਈਆਂ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰੇ।
॥੩੫-੩੬॥

ਤੀਰਥਕਰ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਵਾਯੂ ਕਾਈਆ (ਹਵਾ) ਦੇ ਆਰੰਭ ਨੂੰ ਅੱਗ ਦੇ
ਆਰੰਭ ਵਰਗਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਵਚਨ ਲਈ ਵਾਯੂ ਕਾਈਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ
ਅਰੰਭ ਨਾ ਕਰੇ। ॥੩੭॥

ਤਾੜ ਦੇ ਪੱਖੇ ਤੋਂ, ਪੱਤੇ ਤੋਂ, ਸਾਖਾ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਮੁਨੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਂ
ਹਵਾ ਕਰੇ। ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਹਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ
ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰੇ। ॥੩੮॥

ਸਾਧੂ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਹੈ ਕਿ ਵਾਯੂ ਕਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਜਮ ਸਾਧੂ ਕੋਲ ਵਸਤਰ,
ਪਾਤਰ, ਕੰਬਲ, ਅਤੇ ਰਜੋਹਰਨ ਆਦਿ ਨਾਲ ਵੀ ਵਾਯੂ ਕਾਇਆ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ
ਹਿੰਸਾ ਨਾ ਕਰੇ। ॥੩੯॥

ਦੁਰਗਤਿ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਕੇ ਮੁਨੀ ਵਾਯੂ ਕਾਈਆਂ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਲਈ ਤਿਆਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ॥੪੦॥

ਸਮਝਦਾਰ ਸ੍ਰਮਣ ਮਨ, ਬਚਨ, ਕਾਇਆ ਰੂਪ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ (ਯੋਗ ਕਰਨਾ, ਕਰਾਉਣਾ ਅਨੁਮੋਦਨਾਂ ਰੂਪ, ਬਨਸਪਤੀ ਕਾਇਆ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਤਿਆਗ ਕਰਦੇ ਹਨ) ਬਨਸਪਤੀ ਕਾਇਆ ਦਾ ਵਿਰਾਧਨ ਤਰੱਸ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਆਸਰੇ ਰਹੇ ਹੋਰ ਤਰੱਸ ਅਤੇ ਸਥਾਵਰ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਦੁਰਗਤਿ ਨਾਸ਼ਕ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨਕੇ ਜੀਵਨ ਭਰ ਲਈ ਬਨਸਪਤੀ ਕਾਇਆ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਧਨਾ ਨਾ ਕਰੇ। ॥੪੧-੪੩॥

ਜਿਸ ਦੇ ਕਸ਼ਾਏ (ਕਰੋਧ, ਮਰਨ, ਮਾਇਆ ਤੇ ਲੋਭ) ਸ਼ਾਂਤ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝਦਾਰ ਸਾਧੂ ਮਨ, ਬਚਨ, ਕਾਇਆ ਰੂਪ ਤਿੰਨ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਤਿੰਨ ਕਰਨ ਰਾਹੀਂ ਤਰਸ ਕਾਇਆ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਆਸਰੇ ਰਹੇ ਤਰੱਸ-ਸਵਿਕਾਰ ਸੁਖਮ-ਵਾਦਰ ਆਦਿ ਹੋਰ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦੁਰਗਤਿ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤਰੱਸ ਕਾਇਆ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਤਰੱਸ ਕਾਇਆ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਨਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਯੋਗ। ॥੪੪ ਤੋਂ ੪੬॥

ਰਿਸ਼ੀ, ਮੁਨੀ ਜੋ ਭੋਜਨ ਆਦਿ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਅਕਲਪ ਕ੍ਰਿਆ ਹੈ ਉਸਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਜਮ ਦਾ ਪਾਲਨ ਕਰੋ। ॥੪੨॥

ਪਿੰਡ (ਰੋਟੀ ਦਾ ਟੁੱਕੜ) ਆਸਨ, ਕਪੱਤੇ ਪਾਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਲੈਣਯੋਗ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਨਾਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਯੋਗ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰੋ। ॥੪੮॥

ਜੋ ਸ੍ਰਮਣ ਬੁਲਾਵੇ ਤੇ ਭੋਜਨ, ਸਾਧੂ ਲਈ ਬਨਾਇਆ ਭੋਜਨ, ਉਦੇਸ਼ਿਕ, ਘਰ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਇਆ ਭੋਜਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰੇ ਜਾਂ ਬਨਾਉਣ ਲੈ ਆਉਣਾ

ਵਾਲੇ ਦੀ ਵਿਰਾਧਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਛੇ ਜੀਵਾਂ
ਨਿਕਾਏ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਭਗਵਾਨ ਮਹਾਵੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ। ॥੪੯॥

ਇਸ ਕਾਰਣ ਅਸ਼ਨ ਆਦਿ ਚਾਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਨਿਤ ਉਦੇਸ਼ਿਕ ਅਤੇ
ਅਨੁਮੋਦਿਤ ਦਾ ਤਿਆਗ ਸੰਜਮੀ ਮੁਨੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ॥੫੦॥

ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਪਿਆਲੇ ਅਤੇ ਥਾਲੀ, ਕਾਂਸੀ ਦੀ ਕੁੰਡੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੇ
ਵਰਤਨ ਵਿੱਚ ਅਸ਼ਨ ਪਾਣੀ ਆਦਿ ਲੈ ਕੇ ਭੋਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਧੂ ਦੇ ਆਚਾਰ
ਤੋਂ ਭਰਿਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਸਾਧੂ ਦੇ ਲਈ ਬਨਿਆ ਸਚਿਤ ਪਾਣੀ ਨਾਲ
ਭਾਂਡੇ ਧੋਣ ਦਾ ਅਰੰਭ ਅਤੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਂਡਾ ਧੋ ਕੇ ਪਾਣੀ ਸੁੱਟ ਦੇਣ ਨਾਲ
ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਜੀਵਾਂ ਦਾ ਘਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਗਿਆਨੀਆਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਸੰਜਮ
ਵੇਖਿਆ ਹੈ।

ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਕਰਨ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਤੇ ਬਾਅਦ ਪਸਚਾਤਾਪ
ਵਿੱਚ ਕਰਮ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਣ ਨਿਰਗੰਥ ਰਿਸ਼ੀ,
ਮੁਨੀ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੇ ਪਾਤਰ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ॥੫੧-੫੩॥

ਮੇਜ਼, ਪਲੰਗ, ਆਰਾਮ ਕੁਰਸੀ ਆਸਨ ਤੇ ਬੈਠਣਾ ਤੇ ਸੌਣਾ ਸਾਧੂ ਦੇ ਲਈ
ਵਰਜਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਛੇਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਉਸ ਮੁਨੀ ਨੂੰ ਅਨਾਅਚਰਿਤ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਦਾ ਹੈ। ॥੫੪॥

ਜਿਨ (ਤੀਰਬੰਕਰ) ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਨ, ਮੁਨੀ, ਅਚਾਰਿਆ, ਆਦਿ ਨੂੰ
ਰਾਜ ਦਰਵਾਰ ਸਥਾਨ ਤੇ ਜਾਨਾ ਪਏ, ਬੈਠਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਅਪਵਾਦ (ਮਜਬੂਰੀ) ਮਾਰਗ
ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਸਨ ਪਲੰਗ, ਕੁਰਸੀ ਨੂੰ ਰਜੋਹਰਨ ਨਾਲ ਕਰਕੇ ਬੈਠੇ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਤਿ
ਲੇਖਨਾ (ਸਫ਼ਾਈ) ਦੇ ਨਾ ਬੈਠੋ। ॥੫੫॥

ਮੰਜਾ, ਪਲੰਗ, ਮੰਚ, ਅਰਾਮ ਕੁਰਸੀ, ਆਦਿ ਗਹਿਰੇ ਛੇਦ ਵਾਲੇ, ਅਪ੍ਰਕਾਸ਼
ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀਲੇਖਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹੇ ਸੁਖਮ ਜੀਵ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ

ਆਊਂਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਵਿਰਾਪਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਆਸਨ ਦਾ ਤਿਆਗ ਕਰ ਦੇਵੇ। ॥੫੬॥

ਭੋਜਨ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਸਾਹਮਣੇ ਜੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਦੇ ਘਰ ਬੈਠਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਗੇ ਆਖੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਨਾਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ॥੫੭॥

ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਦਾ ਨਾਸ਼, ਵਾਕਫੀ ਕਾਰਣ ਆਧਾਕਰਮੀ ਦੋਸ਼ ਕਾਰਣ ਹਿੰਸਾ, ਹੋਰ ਦੂਸਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਭਿਕਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ, ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਦੇ ਕਰੋਧ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਬ੍ਰਹਮਚਰਜ ਵਰਤ ਭੰਗ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ, ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਸ਼ਕ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਣਾਂ ਦੇ ਮੂਲ ਕੁਸ਼ੀਲ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁਨੀ ਦੂਰ ਤੋਂ ਹੀ ਤਿਆਗ ਕਰ ਦੇਵੇ। ॥੫੮-੫੯॥

“ਅਪਵਾਦ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਣ ਹੋਣ ਤੇ ਸਾਧੂ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੇ ਘਰ ਬੈਠਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ”

(੧) ਬੀਮਾਰੀ ਦਾ ਘਰ ਬੁਢਾਪਾ (੨) ਬੀਮਾਰੀ (੩) ਤਪਸਵੀ ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਜੇ ਭੋਜਨ ਲਈ ਗਏ ਹੋਣ ਉਪਰਲੇ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਥੱਕ ਜਾਨ ਕਾਰਣ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਦੇ ਘਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠ ਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ॥੬੦॥

ਜੋ ਸਾਧੂ ਬੀਮਾਰੀ ਕਾਰਣ ਰੋਗੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਠੀਕ ਹੋਵੇ ਜੇ ਉਹ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਧੂ ਦੇ ਆਚਾਰ ਦਾ ਉਲੰਘਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਸੰਜਮ ਤੋਂ ਭਰਿਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਨਾਨ ਸਮੇਂ ਪੌਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਦਰਾਰਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀਵ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਚਿਤ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਤੇ ਜੀਵ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਠੰਡੇ ਜਾਂ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਮੁਨੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਗੋਂ ਜੀਵਨ ਭਰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਨਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਖੇ ਵਰਤ ਦਾ ਆਸਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮੁਨੀ ਸ਼ਰੀਰ ਤੇ ਇਸ਼ਨਾਨ, ਚੰਦਨ, ਲੇਪ ਲੋਧਰ, ਕੇਸਰ

ਆਦਿ ਸੁਗੰਧਿਤ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਵਟਨਾ ਨਹੀਂ ਮਲਦੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ਼ਨਾਨ ਸਮੇਤ,
ਸੁੰਗਧਿ ਪਦਾਰਥ ੧੬ ਸਿੰਗਾਰਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਹਨ। ॥੬੧-੬੪॥

ਨੰਗਾ ਸ਼ਰੀਰ, ਸਿਰ ਤੋਂ ਬਾਲ ਰਹਿਤ, ਨੋਹਾਂ ਵਾਲਾ, ਜਿਨ ਕਲਪੀ (ਵਸਤਰ
ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਨਾਮ ਮਾਤਰ ਵਸਤਰ ਵਾਲਾ) ਮੁਨੀ ਪ੍ਰਮਾਣ ਅਨੁਸਾਰ ਕਪੱਤੇ ਧਾਰਨ
ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਥਵਿਰ ਕਲਪੀ ਮੁਨੀ, ਮੈਥੁਨ (ਕਾਮ) ਦੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਸਿੰਗਾਰ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ? (ਭਾਵ
ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ) ॥੬੫॥

ਜੋ ਲੋਕ ਮੁਨੀ ਭੇਖ ਵਿੱਚ ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਿੰਗਾਰ ਦੇ ਲਈ ਦਾਰਣ
(ਗਲਤ) ਕਰਮ (ਕੰਮ) ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਾਰਣ ਉਹ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿੱਚ
ਡੁੱਬਦੇ ਹਨ। ॥੬੬॥

ਸਿੰਗਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਮਾਤਰ ਨੂੰ ਹੀ, ਤੀਰਥੰਕਰ ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਸਿੰਗਾਰ
ਕਰਨਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਰ ਸਿੰਗਾਰ ਸਾਵਦਯ (ਪਾਪਕਾਰੀ) ਹੋਣ ਕਾਰਨ
ਜੀਵ ਕਾਈਆਂ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਮੁਨੀਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਨਹੀਂ। ॥੬੭॥

ਅਮੋਹ ਦਰਸ਼ੀ, ਤਪ ਸੰਜਮ, ਰਿਜੁਤਾ (ਸਰਲਤਾ) ਆਦਿ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁਨੀ,
ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਵਿਸ਼ੁਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੁਰਾਣੇ ਇੱਕਠੇ ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਖਪਾਉਂਦੇ
ਹਨ। ਨਵੇਂ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਬੰਧ (ਸੰਗ੍ਰਹਿ) ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਨਿੱਤ (ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ) ਉਪਸ਼ਾਂਤ, ਮਮਤਾ ਰਹਿਤ ਪਰਿਗ੍ਰਹਿ ਰਹਿਤ,
ਪਰ ਲੋਕ ਉਪਕਾਰੀ ਆਤਮਾ ਵਿਦਿਆ ਵਾਲੇ, ਜਸਵਾਲੇ, ਸਰਦ ਰੁਤ ਦੇ ਚੰਦ ਦੀ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਮਲ, ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਹਨ ਉਪਰ ਦਰਸਾਏ
ਆਚਾਰ ਪਾਲਕ ਮੁਨੀ ਮੋਕਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੇ ਕੁਝ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਅੰਸ਼
ਭੁਗਤਨ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਤਾਂ ਸਵਰਗ ਲੋਕ ਦੇ ਵੈਮਾਨਿਕ ਵਿਮਾਨ ਵਿਚ ਪੈਦਾ
ਹੋ ਕੇ ਦੇਵਤਾ ਬਨਦੇ ਹਨ।

ਅਜਿਹਾ ਮੈਂ ਆਖਦਾ ਹਾਂ । ॥੬੮-੬੯॥